

В.В. Вігюк, канд. пед. наук, доц. (*СНУ ім. Лесі Українки, Луцьк*)
А. Вігюк, студ. (*ЛКБАД, Львів*)

УКРАЇНСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК СУЧАСНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН

Піднесення культури мови суспільства, насамперед молоді, яка здобуває вищу освіту і в майбутньому буде використовувати слово як засіб професійного спілкування й духовного впливу, як носій інформації та способів самоствердження особистості пов'язане з розвитком національної культури. Сьогодні мовлення нашої молоді у більшості випадків драгує викладачів, батьків, представників старшого покоління, проте молода людина вважає, що вживаючи ненормативну лексику, зокрема сленг, вона зможе самовизначитися та самоствердитися, бути дотепною, вразити співрозмовника свіжістю та яскравістю висловлювання, уникнути звичних, затертих слів і виразів. З огляду на це можна стверджувати, що означена проблема потребує подальшого вирішення. Тому метою нашої розвідки є аналіз усного мовлення сучасної молоді, виявлення типових лексико-семантичних особливостей сленгової лексики.

Історія вивчення сленгової лексики пов'язана з працями небагатьох учених-мовознавців. Зокрема перші дослідження сленгу здійснили В. Іванов, В. Боржковський, С. Пиркало, К. Широцький, Й. Дзєндзелівський, В. Товстенко. Ширше зацікавлення зазначеною соціолінгвістичною тематикою виявляв зарубіжний україніст О. Горбач. З 1990-их років відбувається активне дослідження української сленгової лексики Л. Ставицькою, яка опублікувала низку теоретичних праць та «Словник сучасного українського сленгу».

Слово «сленг» запозичене з англійської мови: *slang* – жаргон. Перша письмова згадка слова датована 1756 роком і супроводжується таким поясненням: «сленг – мова низького або вулгарного типу». У процесі семантичного розвитку слово ототожнювалося з такими поняттями, як арго, жаргон, мова циган, злодійська мова. Сучасне значення з'являється починаючи з 20-их років XIX ст.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (2005) подано визначення сленгу як «жаргонних слів або виразів, характерних для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків». У «Словнику сучасного українського сленгу» (упор. Т.М. Кондратюк) зазначено, що сленгом прийнято називати такий нелітературний пласт української лексики, який відкидається як маргінес, а то й зовсім визнається «раковою пухлиною на мовному тілі, яку чимшвидше треба видалити».

Наші спостереження свідчать, що більшість одиниць сленгової лексики витворилися внаслідок переосмислення значення загальноживаних слів: *розмова – базар, розумний – молоток, університет – універ* та ін. Розглянемо найбільш поширені шляхи творення українського сленгу. Чисельною групою сучасного українського сленгу є англомовні запозичення. Мовознавець В. Обухова диференціює сленгову лексику англомовного походження: а) слова, що і за звучанням, і за семантикою збігаються з англійськими (*смайл – посмішка, френд – друг, фейс – обличчя*); б) слова, які в українському варіанті мають дещо інше значення, ніж в англійській мові (*саунд – гучна музика* (в англ. – *звук*); *цент – гривня* (в англ. – *1/100 долара*)). Напевно, не менш відомими є російськомовні запозичення (*кряля – дівчина, лапша – обман, хавало – рот, хавчик – їжа*). В українській сленговій лексиці наявні запозичення і з інших мов: з польської (*курдупель*), з німецької (*фрідріштрассе*), з італійської (*італьяно*), з арабської (*кайф*). Продуктивними способами словотвору української сленгової лексики є лексико-семантичні та морфологічні. Одним із поширених способів є усічення літературних слів: *комп – комп'ютер, вінди – програми Windows, телєк – телевізор тощо*. Відомим способом сленгового словотвору є метафорика, за допомогою якої творяться найяскравіші та найуживаніші слова: *антикваріат – літня людина, гадюшник – пивбар, ватрушка – повненька дівчина, бамбук – нецікава особа*. У сленговій мові досить часто вживаються слова з негативно-забарвленими суфіксами: *депресія – депресуха, стипендія – стипуха*. З метою мовної економії у межах сленгової лексики активним є такий спосіб словотвору, як абревіація: *ЗЗЗ – зазубрив, здав, забув*. У молодіжному мовленні часто вживані сленгові вирази для вираження здивування: *«я в шоці», «я в трансі», «ти шо гониш?»*.

Таким чином, сленг є відкритою системою, що постійно поповнюється новими словами, які відображають суспільно-політичні, економічні та культурні зміни у нашому житті. Молодіжний сленг виникає передусім з потреб вербальної самоідентифікації, посилення мовної виразності, експресивності, він є мірилом дотепності мовців. Як тільки сленгізм стає загальновідомим, мовець швидко втрачає до нього інтерес і замінює його іншим, тому активним є процес творення новотворів. На думку дослідників сленгової лексики, продуктивними словотворчими способами сленгу є лексико-семантичний та морфологічний.